

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi taiteen edistämisen järjestelystä annettua lakia siten, että nykyisten läänin taidetoimikuntien tilalle perustettaisiin alueelliset taidetoimikunnat. Niistä määrättäisiin tarkemmin opetusministeriön päätöksellä. Lisäksi ehdotetaan, että nykyinen läänin taidetoimikuntiin

palvelussuhteessa oleva henkilöstö siirtyisi suoraan lain nojalla alueellisten taidetoimikuntien henkilöstöksi.

Esitys liittyy valtion aluehallinnon uudistukseen.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 1997.

PERUSTELUT

1. Johdanto

Valtion aluehallinto uudistuu 1 päivänä syyskuuta 1997 voimaan tulevalla lääninhallituslailla (22/1997), jäljempänä *uusi lääninhallituslaki*. Lailla kumotaan nykyinen lääninhallituslaki (1233/1987) ja läänijaosta annettu laki (633/1986). Uudistuksella on vaikutuksia myös läänin taidetoimikuntia koskeviin säännöksiin. Tämä esitys sisältää uudesta lääninhallituslaista johtuvat muutokset taiteen edistämisen järjestelystä annettuun lakiin (328/1967).

2. Nykytila

2.1. Alueellinen taidehallinto

Taiteen edistämistä varten Suomeen on perustettu yhdeksän valtion taidetoimikuntaa, joista säädetään taiteen edistämisen järjestelystä annetussa laissa ja asetuksessa (1105/1991). Valtion taidetoimikuntien yhteiselimenä toimii taiteen keskustoimikunta. Alueellisen taide-elämän edistämistä varten kussakin läänissä on läänin taidetoimikunta. Taidetoimikunnat ovat opetusministeriön alaisia.

Valtion taidetoimikuntien ja taiteen keskustoimikunnan tehtävänä on edistää luovaa ja esittävää taiteellista työtä, taiteen tunte-
musta ja harrastusta sekä taiteen kannalta tärkeää ajankohtaista tutkimusta, toimia valtion asiantuntijaeliminä taiteen alalla sekä suorittaa muut asetuksella annettavat taiteen edistämistä tarkoittavat tehtävät. Läänin taidetoimikuntien tehtävistä on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion taidetoimikunnista säädetään.

Läänin taidetoimikunnan jäsenten tulee olla jonkin taiteen alan tai alueellisen kulttuuripolitiikan tuntijoita. Taidetoimikuntia asetettaessa on lisäksi huolehdittava siitä, että taiteen eri lajit tulevat edustetuiksi niissä ja että myös alueelliset ja kielelliset näkökohdat otetaan huomioon.

Läänin taidetoimikunnan jäsenet määrää lääninhallitus alueellisia taiteen ja kulttuuripolitiikan järjestöjä ja laitoksia kuultuaan näiden ehdottamista henkilöistä. Taiteen edistämisen järjestelystä annetun asetuksen jäsentä.

Läänin taidetoimikuntiin on työsuhteessa nykyisin 41 ohjaavaa läänintaiteilijaa. Heidän työsuhteensa ovat kestoltaan kahdesta viiteen vuotta.

2.2. Ehdotetut muutokset

Alueellisten taidetoimikuntien määrä ja toimialue

Taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain 1 §:n 3 momentin mukaan alueellisen taide-elämän edistämistä varten on kussakin läänissä läänin taidetoimikunta. Uuden lääninhallituslain mukaan Suomessa on Ahvenanmaata lukuun ottamatta kuluva vuoden syyskuun alusta viisi läänää. Viisi läänin taidetoimikuntaa on kuitenkin alueellisen taide-elämän edistämisen kannalta riittämätön määrä. Tämän vuoksi lain 1 §:n 3 momenttia on syytä muuttaa siten, että kussakin läänissä olisi yksi tai useampi alueellinen taidetoimikunta siten kuin opetusministeriö tarkemmin määrää. Opetusministeriön on tarkoitus päättää alueellisten taidetoimikuntien lukumäärästä ja toimialueista siten, että alueellisten taidetoimikuntien toimialueet muodostuisivat yhden tai useamman maakunnan liiton toimialueesta. Toimialueet on tarkoitus lisäksi päättää siten, että ne eivät riko uusien läänien rajoja. Opetusministeriön päätöksen alueellisista taidetoimikunnista on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä syyskuuta 1997.

Alueellisten taidetoimikuntien nimi

Taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain mukaan kussakin läänissä toimiva taidetoimikunta on nimeltään läänin taidetoimikunta. Koska ehdotetun lain mukaan läänissä voisi toimia myös useampi kuin yksi taidetoimikunta, ei niiden nimenä enää ole tarkoituksenmukaista säilyttää läänin taidetoimikuntaa. Tämän vuoksi ehdotetaan lain 2 §:n 2 momenttia, 3 §:n 3 momenttia, 4 §:n 3 momenttia ja 5 §:n 1 momenttia muutettaviksi siten, että läänin taidetoimikunta muutetaan alueelliseksi taidetoimikunnaksi. Samalla muutetaan 5 §:n 1 momentissa oleva sana valtion tulo- ja menoarvio valtion talousarvioksi.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Alueellisten taidehallinnon yksiköiden lukumäärää on tarkoitus nostaa opetusministeriön päätöksellä 11:stä 13:een. Tarkoitus on, että niihin palvelussuhteessa olevien ohjaavien läänintaiteilijoiden yhteis-

määrä ei kuitenkaan tämän uudistuksen vuoksi nousisi. He siirtyisivät suoraan lain nojalla alueellisten taidetoimikuntien henkilöstöksi. Kahden uuden alueellisen taidehallinnon yksikön perustaminen lisäksi muutamalla henkilötyövuodella läänin taidetoimikuntien hallintohenkilöstöä, joka on palvelussuhteessa lääninhallitukseen. Henkilötyövuosien lisäys on tarkoitus toteuttaa lääninhallitusten sisäisin siirroin eikä se näin ollen lisäisi lääninhallitusten henkilötyövuosia.

Kahden uuden alueellisen taidetoimikunnan perustaminen lisäksi jonkin verran toimilajien tarvetta niillä kahdella paikkakunnalla, joissa ei aikaisemmin ole ollut taidetoimikunnan hallintohenkilöstöä. Koska tarkoitus on kuitenkin sijoittaa hallintohenkilöstö jo olemassa oleviin lääninhallitusten toimipisteisiin, ei uudistuksesta tältäkin osin aiheutuisi merkittäviä kustannuksia vaan lähinnä entisten tilojen uudelleen järjestelyä.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu opetusministeriössä virkatyönä. Esityksestä on neuvoteltu sisäasiainministeriön kanssa. Siitä ovat antaneet lausuntonsa läänin taidetoimikunnat. Esityksestä on pyydetty lausunnot myös maakunnan liitoilta. Saaduissa lausunnoissa Itä-Uudenmaan liitto esittää omaa alueellista taidetoimikuntaa jokaisen maakunnan liiton toimialueelle, mikäli päädytään useampaan kuin viiteen alueelliseen taidetoimikuntaan. Etelä-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto ja Etelä-Karjalan liitto haluaisivat oman alueellisen taidetoimikunnan. Esityksen pohjalta on käyty asianomaisten valtion henkilöstöjärjestöjen kanssa 1 päivänä maaliskuuta 1990 tehdyssä sopimuksessa yhteistoiminnasta valtionhallintoa ja hallinnonalaan koskeissa henkilöstöasioissa tarkoitetut neuvottelut.

5. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotettu lainmuutos edellyttää muutoksia taiteen edistämisen järjestelystä annettuun asetukseen sekä ohjaavan läänintaiteilijan toimen perustamista ja työsuhteen ehtoja koskevaan opetusministeriön määräykseen (opetusministeriön määräys 9.12.1983). Opetusministeriön on tarkoitus lisäksi tehdä päätös alueellisista taidetoimikunnista. Päätöksessä määriteltäisiin alueellisten taidetoimikuntien

mikuntien lukumäärä ja toimialueet. Tarkoituksena on muodostaa Suomeen 13 alueellista taidetoimikuntaa siten, että ne sijaitsisivat Uudellamaalla, Kaakkois-Suomessa, Hämeessä, Pirkanmaalla, Satakunnassa, Varsinais-Suomessa, Keski-Suomessa, Pohjanmaalla, Oulun läänissä, Lapin läänissä, Etelä-Savossa, Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa.

6. Voimaantulo

6.1. Voimaantulosäännökset

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan yhtä aikaa uuden lääninhallituslain kanssa eli 1 päivänä syyskuuta 1997.

Läänin taidetoimikunnat jatkaisivat kuitenkin toimintaansa vuoden 1997 loppuun nyt voimassa olevien säännösten mukaisesti, ja uudet alueelliset taidetoimikunnat valittaisiin ensi kertaa vuoden 1998 alusta alkavalle toimikaudelle. Järjestely mahdollistaisi sen, että uudet lääninhallitukset voisivat määrätä alueellisten taidetoimikuntien jäsenet vuoden 1998 alusta alkavalle toimikaudelle. Samalla valtion taidetoimikuntien ja alueellisten taidetoimikuntien toimikaudet, jotka taiteen edistämisen järjestelystä annetun asetuksen mukaan ovat kaikki kolme vuotta, alkaisivat ja loppuisivat edelleen samaan aikaan.

6.2. Tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset

Ehdotettujen siirtymäsäännösten mukaan lain voimaan tullessa läänin taidetoimikun-

nissa vireillä olevat asiat siirtyisivät alueellisten taidetoimikuntien käsiteltäviksi vuoden 1998 alusta. Vastaavasti siirtyisivät läänin taidetoimikuntien sopimukset ja sitoumukset samoin kuin muut oikeudet ja velvoitteet samasta ajankohdasta asianomaiselle alueelliselle taidetoimikunnalle sen mukaan, minkä alueellisen toimikunnan toimialueelle käsiteltävät asiat liittyvät.

6.3. Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset

Lakiehdotuksen mukaan opetusministeriön olisi tarkoitus määrätä alueellisten taidetoimikuntien lukumäärä. Koska niitä olisi enemmän kuin läänin taidetoimikuntia, on tarpeen antaa henkilöstöä koskevia siirtymäsäännöksiä.

Läänin taidetoimikuntien henkilöstö siirtyisi entisiin oikeuksiin ja eduin vuoden 1998 alusta asianomaiseen alueelliseen taidetoimikuntaan. Opetusministeriö päättäisi henkilöstön sijoittamisesta alueellisiin taidetoimikuntiin ennen lain voimaantuloa. Henkilöstön suostumusta siirtämiseen ei tarvittaisi, paitsi milloin taidetoimikunnan toimialue muuttuisi siten, että taidetoimikunnan hallintohenkilöstön sijoituspaikka muuttuisi. Tällöin opetusministeriö päättäisi henkilöstön sijoittamisesta kuultuaan asianomaisia läänin taidetoimikuntia.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taiteen edistämisen järjestelystä 14 päivänä heinäkuuta 1967 annetun lain (328/1967) 1 §:n 3 momentti, 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 3 momentti ja 5 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti, 3 §:n 3 momentti ja 4 §:n 3 momentti laissa 712/1991, seuraavasti:

1 §

Alueellisen taide-elämän edistämistä varten kussakin läänissä on yksi tai useampi alueellinen taidetoimikunta siten kuin opetusminis-

teriö tarkemmin määrää.

2 §

Alueellisen taidetoimikunnan tehtävistä

taiteen edistämiseksi toimialueellaan on soveltuvien osin voimassa, mitä edellä valtion taidetoimikunnista säädetään.

3 §

Alueellisen taidetoimikunnan jäsenten tulee olla jonkin taiteen alan tai alueellisen kulttuuripolitiikan tuntijoita.

4 §

Alueellisen taidetoimikunnan jäsenet määrää lääninhallitus alueellisia taiteen ja kulttuuripolitiikan järjestöjä ja laitoksia kuultuaan näiden ehdottamista henkilöistä. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikunta valitsee keskuudestaan.

5 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain valtion taidetoimikuntia, taiteen keskustoimikuntia ja alueellisia taidetoimikuntia varten määräraha käytettäväksi toimikuntien taiteen edistämistä tarkoittavien toimenpiteiden rahoittamiseen ja hallintomenoihin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1997.

Ennen tämän lain voimaantuloa asetetut läänin taidetoimikunnat jatkavat kuitenkin toimintaansa tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaan 31 päivään joulukuuta 1997. Alueelliset taidetoimikunnat asetetaan ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 1998 alkavaksi toimikaudeksi.

Läänin taidetoimikunnissa vireillä olevat asiat siirtyvät 1 päivästä tammikuuta 1998 alueellisten taidetoimikuntien käsiteltäviksi. Samoin siirtyvät läänin taidetoimikuntien tekemät sopimukset ja muut sitoumukset samoin kuin niille kuuluvat muut oikeudet ja velvoitteet asianomaisille alueellisille taidetoimikunnille.

Läänin taidetoimikuntien henkilöstö siirtyy 1 päivästä tammikuuta 1998 alueellisten taidetoimikuntien henkilöstöksi. Henkilöstön siirtämiseen ei tarvita henkilöstön suostumusta, paitsi milloin taidetoimikunnan toimialue muuttuu siten, että sen hallintohenkilöstön sijoituspaikka muuttuu. Tällöin opetusministeriö päättää henkilöstön sijoittamisesta alueellisiin taidetoimikuntiin asianomaisia läänin taidetoimikuntia kuultuaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä maaliskuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Claes Andersson*

Laki

taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taiteen edistämisen järjestelystä 14 päivänä heinäkuuta 1967 annetun lain (328/1967) 1 §:n 3 momentti, 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 3 momentti ja 5 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti, 3 §:n 3 momentti ja 4 §:n 3 momentti laissa 712/1991, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Alueellisen taide-elämän edistämistä varten on kussakin läänissä *läänin taidetoimikunta*.

Alueellisen taide-elämän edistämistä varten kussakin läänissä on *yksi tai useampi alueellinen taidetoimikunta siten kuin opetusministeriö tarkemmin määrää*.

2 §

Läänin taidetoimikunnan tehtävistä taiteen edistämiseksi *läänin alueella* on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä on valtion taidetoimikunnista säädetty.

Alueellisen taidetoimikunnan tehtävistä taiteen edistämiseksi *toimialueellaan* on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä valtion taidetoimikunnista säädetään.

3 §

Läänin taidetoimikunnan jäsenten tulee olla jonkin taiteen alan tai alueellisen kulttuuripolitiikan tuntijoita.

Alueellisen taidetoimikunnan jäsenten tulee olla jonkin taiteen alan tai alueellisen kulttuuripolitiikan tuntijoita.

4 §

Läänin taidetoimikunnan jäsenet määrää lääninhallitus alueellisia taiteen ja kulttuuripolitiikan järjestöjä ja laitoksia kuultuaan näiden ehdottamista henkilöistä. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikunta valitsee keskuudestaan.

Alueellisen taidetoimikunnan jäsenet määrää lääninhallitus alueellisia taiteen ja kulttuuripolitiikan järjestöjä ja laitoksia kuultuaan näiden ehdottamista henkilöistä. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikunta valitsee keskuudestaan.

5 §

Tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain valtion taidetoimikuntia, taiteen keskustoimikuntaa ja *läänien* taidetoimikuntia varten määräraha käytettäväksi toimikuntien taiteen edistämistä tarkoittavien toimenpiteiden rahoittamiseen ja hallintomenoihin.

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain valtion taidetoimikuntia, taiteen keskustoimikuntaa ja *alueellisia* taidetoimikuntia varten määräraha käytettäväksi toimikuntien taiteen edistämistä tarkoittavien toimenpiteiden rahoittamiseen ja hallintomenoihin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1997.

Ennen tämän lain voimaantuloa asetetut läänin taidetoimikunnat jatkavat kuitenkin toimintaansa tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaan 31 päivään joulukuuta 1997. Alueelliset taidetoimikunnat asetetaan ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 1998 alkavaksi toimikaudeksi.

Läänin taidetoimikunnissa vireillä olevat asiat siirtyvät 1 päivästä tammikuuta 1998 alueellisten taidetoimikuntien käsiteltäviksi. Samoin siirtyvät läänin taidetoimikuntien tekemät sopimukset ja muut sitoumukset samoin kuin niille kuuluvat muut oikeudet ja velvoitteet asianomaisille alueellisille taidetoimikunnille.

Läänin taidetoimikuntien henkilöstö siirtyy 1 päivästä tammikuuta 1998 alueellisten taidetoimikuntien henkilöstöksi. Henkilöstön siirtämiseen ei tarvita henkilöstön suostumusta, paitsi milloin taidetoimikunnan toimialue muuttuu siten, että sen hallintohenkilöstön sijoituspaikka muuttuu. Tällöin opetusministeriö päättää henkilöstön sijoittamisesta alueellisiin taidetoimikuntiin asianomaisia läänin taidetoimikuntia kuultuaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
